

Reactie op: Azië, China en de wereldeconomie

Het artikel van Spoor en Voorend (S&V) bevat één belangrijke kernboodschap die we van harte ondersteunen: globalisering draagt bij aan een meer gelijkmatige verdeling van de welvaart over landen, in het bijzonder door de opkomst van de Chinese Draak en de Indiase Olifant. Dit biedt ook kansen voor landen als Nederland in termen van nieuwe afzetmarkten, terwijl we ook profiteren van de goedkope verscheidenheid van nieuwe importen. Met de opkomst van de Aziatische economieën veranderen de internationale productiepatronen en de financiële verhoudingen in de wereld. S&V overdrijven ietwat het tempo waarin dit gebeurt. Zo is Azië inderdaad een belangrijke motor van de mondiale groei, maar zeker niet de enige. In 2006 droegen de VS en de EU gezamenlijk bijna de helft bij aan de groei van de wereldeconomie, terwijl de bijdrage van India en China minder dan een kwart bedroeg (IMF, 2007). Evenmin is India het dienstencentrum van de wereld geworden: het aandeel van India in de mondiale diensthandel bedraagt drie procent in 2003, fors lager dan dat van Europa (35 procent) en de VS (25 procent). De inhaalslag van Azië leidt tot handel in gelijksoortige producten. Dit vindt al decenia plaats tussen rijke landen en creëert enorme welvaartswinsten. De opkomst van Azië hoeft niet tot zorgen te leiden (Bhagwati, 2007). Het tweede deel van het artikel over de drie nieuwe en redelijk onverwachte onevenwichtigheden blijft helaas vooral beschrijvend van aard, al is de toonzetting zorgelijk. De onderliggende oorzaken van de scheve verdeling van overschotten en tekorten op de lopende rekening van de betalingsbalans worden onvoldoende blootgelegd. Uit onderzoek van onder meer het IMF blijkt dat vooral binnenlandse oorzaken de onevenwichtigheden verklaren: het spaartekort in de VS en het gebrekkig sociale vangnet in China dat leidt tot hoge verzorgingsbesparingen. Dit in combinatie met een vaste wisselkoers resulteert in een hoog spaaroverschot en veroorzaakt een groot overschot op de lopende

rekening en explosief stijgende buitenlandse reserves in China. De Chinese autoriteiten onderschrijven dit probleem en nemen geleidelijk maatregelen, de VS lijken vooral hun kop in het zand te steken. Ondanks het grote en aanhoudende tekort op de lopende rekening is de netto buitenlandse vermogenspositie van de VS overigens gelijk gebleven uitgedrukt in het bbp. Dit geeft een indicatie dat het tekort voorlopig houdbaar lijkt te zijn. Globalisering gepaard met snelle economische groei en integratie van financiële markten vergemakkelijkt bovendien de financiering van het tekort. Op de langere termijn, wanneer het Amerikaanse aandeel in de wereldeconomie substantieel daalt, zullen beleggers en centrale banken een kleiner deel van hun portfolio in Amerika willen stoppen. Uiteindelijk is een correctie daarom onvermijdbaar en moeten de onevenwichtigheden worden aangepakt. Op korte termijn leiden de overschotten van China helaas tot protectionistische neigingen in het westen. De mondiale onevenwichtigheden worden door S&V misbruikt om de beperkte toegang van ontwikkelingslanden tot financiële stromen te verklaren. Echter: kapitaal komt meestal daar terecht waar het rendement het hoogst is. Verschillende – vooral institutionele - factoren verklaren waarom, tegen de intuïtie in, het risicogewogen rendement op investeringen in arme landen vaak lager is dan in rijkere landen (Alfaro et al., 2003). Verbetering van de kwaliteit van instituties in arme landen is objectief gezien de belangrijkste voorwaarde voor een hogere instroom van kapitaal. Dan profiteren ze meer van globalisering.

LITERATUUR

Alfaro, L., S. Kalemli-Ozcan en V. Volosovych (2003) *Why doesn't capital flow from rich to poor countries? An empirical investigation*. Ongepubliceerd manuscript, NBER.
 Bhagwati, J. (2007) *Why the critics of globalization are mistaken*. *De Economist* 155(1), 1–21.
 IMF (2007) *World economic outlook: spillovers and cycles in the global economy*. Washington: IMF.

**GERTJAN DRIESSEN
 EN ERNST VAN
 KOESVELD**

Beleidsmedewerker
 en senior coördinator
 Economie en Strategie
 bij het Ministerie van
 Financiën